

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC**

LÊ HOÀI NAM

**ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ PHẪU THUẬT
MÁU TỤ DƯỚI MÀNG CỨNG CẤP TÍNH DO CHẤN THƯƠNG
SỌ NÃO TẠI BỆNH VIỆN ĐA KHOA TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Ngoại khoa

Mã số: 62.72.01.23

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

TS. NGUYỄN VŨ HOÀNG

THÁI NGUYÊN - NĂM 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là nghiên cứu của riêng tôi, tất cả các số liệu trong Luận án này là hoàn toàn trung thực, khách quan và chưa từng được công bố.

Công trình này là do bản thân tôi thực hiện và hoàn thành. Nếu sai tôi xin chịu trách nhiệm hoàn toàn.

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2015

Học viên

Lê Hoài Nam

LỜI CẢM ƠN

Được sự quan tâm của trường Cao đẳng Y tế Thái Nguyên, tôi đã tham gia khóa học Thạc sĩ, chuyên ngành Ngoại khoa K17 của trường Đại học Y Dược Thái Nguyên.

Trong quá trình học tập và rèn luyện, bằng sự cố gắng nỗ lực của bản thân, sự giúp đỡ tận tình của các thầy cô trong nhà trường, tôi đã hoàn thành khóa học.

Tôi xin chân thành cảm ơn Đảng ủy, Ban giám hiệu, Phòng Đào tạo – Bộ phận sau đại học và Bộ môn Ngoại - trường Đại học Y dược Thái Nguyên đã tạo điều kiện, giúp đỡ tôi có được thành công này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Đảng ủy, Ban giám đốc khoa Ngoại - Thần kinh và các khoa khác của bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho tôi được học tập và thực hành trong suốt khóa học.

Tôi xin chân thành cảm ơn Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Cao đẳng Y tế Thái Nguyên, Bộ môn Ngoại Trường Cao đẳng Y tế Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành khóa học.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Tiến sĩ Nguyễn Vũ Hoàng - Phó Bộ môn Ngoại - Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên - người thầy đã tận tâm, chỉ bảo, truyền thụ cho tôi những kiến thức, kinh nghiệm, đạo đức nghề nghiệp và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi nghiên cứu hoàn thành Luận văn này.

Xin bày tỏ lòng biết ơn tới những người thân trong gia đình, các bạn đồng nghiệp và bạn bè đã động viên, giúp đỡ và hỗ trợ tôi về vật chất cũng như tinh thần trong suốt quá trình học tập và hoàn thành Luận án này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2015

Học viên

Lê Hoài Nam

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

ALNS	: Áp lực nội sọ
CHT	: Cộng hưởng từ
CLVT	: Cắt lớp vi tính
CTSN	: Chấn thương sọ não
DAI	: Tổn thương sợi trục lan tỏa
DNT	: Dịch não tủy
GCS	: Glasgow Coma Scale
GOS	: Glasgow Outcome Scale
MTDMC	: Máu tụ dưới màng cứng
MTTN	: Máu tụ trong não
NMC	: Ngoài màng cứng
n	: Số bệnh nhân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	ii
LỜI CẢM ƠN	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	iv
MỤC LỤC	v
DANH MỤC BẢNG	vii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	ix
DANH MỤC HÌNH	x
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Đặc điểm giải phẫu sọ não	3
1.1.1. Da đầu	3
1.1.2. Xương sọ	3
1.1.3. Màng não	3
1.1.4. Não thất và sự lưu thông của dịch não tủy	5
1.1.5. Não	6
1.1.6. Vòng động mạch não	7
1.1.7. Các xoang tĩnh mạch	9
1.2. Đặc điểm máu tụ dưới màng cứng cấp tính do chấn thương	11
1.2.1. Khái niệm máu tụ dưới màng cứng cấp tính	11
1.2.2. Dịch tể học máu tụ dưới màng cứng cấp tính	12
1.2.3. Tổn thương giải phẫu và cơ chế bệnh sinh của máu tụ dưới màng cứng	12
1.2.4. Tăng áp lực nội sọ trong chấn thương sọ não	12
1.2.5. Chẩn đoán máu tụ dưới màng cứng cấp tính	16
1.2.6. Điều trị máu tụ dưới màng cứng cấp tính	21
1.2.7. Đánh giá kết quả phẫu thuật	26

1.3. Lịch sử và tình hình nghiên cứu phẫu thuật chấn thương sọ não	26
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Đối tượng nghiên cứu	29
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.2.1. Thiết kế nghiên cứu.....	29
2.2.2. Cỡ mẫu cho nghiên cứu	30
2.2.3. Phương pháp và quy trình thu thập số liệu	30
2.3. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	30
2.3.1. Chỉ tiêu đánh giá kết quả phẫu thuật.....	30
2.3.2. Chỉ tiêu đánh giá một số yếu tố ảnh hưởng đến kết quả phẫu thuật.	31
2.4. Biến số nghiên cứu và cách đánh giá.....	31
2.5. Sơ đồ nghiên cứu.....	34
2.6. Xử lý số liệu	34
2.7. Vấn đề đạo đức trong nghiên cứu	34
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	35
3.1. Đánh giá kết quả phẫu thuật MTDMC cấp tính.....	35
3.2. Một số yếu tố ảnh hưởng kết quả phẫu thuật MTDMC cấp tính.....	39
Chương 4: BÀN LUẬN	50
4.1. Đánh giá kết quả phẫu thuật MTDMC cấp tính tại Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên.....	50
4.2. Một số yếu tố ảnh hưởng đến kết quả phẫu thuật MTDMC cấp tính ..	54
KẾT LUẬN	62
1. Kết quả điều trị gần và xa	62
2. Một số yếu tố ảnh hưởng đến kết quả phẫu thuật MTDMC cấp tính	62
KHUYẾN NGHỊ.....	63
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Mối liên quan giữa diễn biến tri giác với kết quả khi ra viện	39
Bảng 3.2. Mối liên quan giữa diễn biến tri giác với kết quả sau 6 tháng	40
Bảng 3.3. Mối liên quan giữa GCS lúc mổ với kết quả phẫu thuật	41
Bảng 3.4. Mối liên quan giữa GCS lúc mổ với kết quả sau 6 tháng.....	41
Bảng 3.5. Mối liên quan giữa dấu hiệu đồng tử giãn với kết quả phẫu thuật..	42
Bảng 3.6. Mối liên quan giữa dấu hiệu đồng tử giãn với kết quả sau 6 tháng	42
Bảng 3.7. Mối liên quan giữa tình trạng liệt thần kinh khu trú với kết quả phẫu thuật	43
Bảng 3.8. Mối liên quan giữa tình trạng liệt thần kinh khu trú với kết quả sau 6 tháng.....	43
Bảng 3.9. Mối liên quan giữa thể tích khối máu tụ với kết quả phẫu thuật.....	44
Bảng 3.10. Mối liên quan giữa thể tích khối máu tụ với kết quả sau 6 tháng.....	44
Bảng 3.11. Mối liên quan giữa mức độ di lệch đường giữa với kết quả phẫu thuật	45
Bảng 3.12. Mối liên quan giữa mức độ di lệch đường giữa với kết quả sau 6 tháng	45
Bảng 3.13. Mối liên quan giữa tình trạng não thất, bể đáy với kết quả phẫu thuật.....	46
Bảng 3.14. Mối liên quan giữa tình trạng não thất, bể đáy với kết quả sau 6 tháng	46
Bảng 3.15. Mối liên quan giữa tình trạng tổn thương phổi hợp trên phim chụp CLVT với kết quả phẫu thuật.....	47

Bảng 3.16. Mối liên quan giữa tình trạng tổn thương phổi hợp trên phim chụp CLVT với kết quả sau 6 tháng	47
Bảng 3.17. Mối liên quan giữa thời gian từ khi tai nạn đến khi phẫu thuật với kết quả phẫu thuật	48
Bảng 3.18. Mối liên quan giữa thời gian từ khi tai nạn đến khi phẫu thuật với kết quả sau 6 tháng.....	48

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Thời gian từ khi tai nạn đến khi mổ	35
Biểu đồ 3.2. Phương pháp phẫu thuật	36
Biểu đồ 3.3. Biến chứng sau mổ	36
Biểu đồ 3.4. Đánh giá kết quả điều trị khi bệnh nhân ra viện.....	37
Biểu đồ 3.5. Một số biểu hiện rối loạn chức năng sau 6 tháng phẫu thuật	37
Biểu đồ 3.6. Đánh giá tình trạng bệnh nhân khám lại sau 6 tháng (đánh giá theo GOS).....	38

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Màng cứng, màng nhện, màng nuôi.....	3
Hình 1.2. Xoang tĩnh mạch dọc trên, hạt Pachionni	5
Hình 1.3. Sinh lý tuần hoàn dịch não tủy.....	6
Hình 1.4. Đa giác Willis.....	9
Hình 1.5. Xoang tĩnh mạch màng não cứng	10
Hình 1.6. Các vị trí đặt catheter đo áp lực nội sọ.....	13